

Udržiavať Európu zdravú: činnosť ECDC

Fotografie

Všetky fotografie (c) ECDC, okrem:

Titulnej stránky, strednej; p 2; © CDC. Courtesy of Cynthia Goldsmith;
Jacqueline Katz; Sherif R. Zaki

strany 4 © stockxpert.com

strany 8, ľavej © US National Museum of Health and Medicine

strany 9 © CDC

strany 14, pravej © istockphoto.com

strany 16, ľavej © Image Source

strany 16, pravej © CDC. Courtesy of Dr Edwin P Ewing, Jr

© Európske centrum prevencie a boja proti infekčným chorobám, 2009.

ISBN 978-92-9193-156-9

doi:10.2900/15479

Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Všetky fotografie v tejto publikácii podliehajú autorským právam a ich použitie na účely iné ako je táto publikácia nie je povolené bez výslovného súhlasu majiteľa autorských práv.

Udržiavať Európu zdravú: činnosť ECDC

Obsah

Úvod – činnosť EÚ v boji proti infekčným chorobám	3
Akú hrozbu predstavujú pre ľudí v Európe infekčné choroby?	4
Činnosť ECDC	6
Čo ak zajtra vypukne pandémia?	8
Strategické priority ECDC na roky 2007 – 2013	10
Spôsob organizácie ECDC	12
Hlavné fakty o ECDC	14
Zoznam povinne hlásených infekčných chorôb na úrovni EÚ	16

„Našou víziou je Európska únia, v ktorej by všetci občania mali tú najlepšiu ochranu, akú umožňujú najmodernejšie opatrenia na prevenciu a boj proti chorobám.“

Zsuzanna Jakab, riaditeľka ECDC

Úvod – činnosť EÚ v boji proti infekčným chorobám

Svet ešte nikdy nebol tak vzájomne prepojený, ako je dnes. Milióny osôb a tony potravín každodenne prechádzajú cez hranice. Počas bežnej noci sú vo väčšom hoteli v ľubovoľnom európskom veľkomeste ubytovaní hostia z minimálne 12 krajín. Ako sa v roku 2003 ukázalo pri chorobe SARS, epidémie infekčných chorôb sa môžu šíriť po celom svete doteraz nevídanou rýchlosťou.

Dobrou správou je, že v 21. storočí sú nástroje na zisťovanie a prevenciu epidémií chorôb lepšie ako kedykoľvek predtým. Našou úlohou je zabezpečiť, aby sme tieto nástroje využívali účinne.

Európske centrum prevencie a boja proti infekčným chorobám (ECDC) bolo založené v roku 2005 na posilnenie obrany Európy pred infekčnými chorobami. Spolupracujeme s európskymi inštitúciami a členskými štátmi EÚ na uľahčení spolupráce a poskytovaní dôkazovej základne, potrebnej na účinné opatrenia. Našou víziou je Európska únia, v ktorej by všetci občania mali tú najlepšiu ochranu, akú umožňujú najmodernejšie opatrenia na prevenciu a boj proti chorobám.

Ako vedecká agentúra Európskej únie vykonáva ECDC hodnotenie rizík a poskytuje vedecké dôkazy politickým činiteľom na úrovni EÚ a členských štátov. Taktiež máme priamu operatívnu úlohu v ochrane Európy pred chorobami.

Pokiaľ ide o monitorovanie a hodnotenie hrozieb pre zdravie ľudí, tieto činnosti nevykonávame len v kanceláriách v Štokholme. Pravidelne vysielame epidemiológov do terénu, aby posúdili situáciu tam, kde sa niečo deje. Robili sme to tak aj v roku 2005 a 2006, keď vtáčia chrípka typu H₅N₁ dorazila do niektorých častí Európy a rovnako nedávno, keď sa vyskytol zvýšený výskyt tropického vírusu horúčky chikungunya.

Takže, zatiaľ čo časť našej práce je zameraná na štatistiku a vedeckú analýzu, našou úlohou je tiež reagovať na udalosti, ktoré majú priamy vplyv na zdravie ľudí. To nám dáva zodpovednosť a motiváciu, aby sme to dobre zvládli.

V skratke, našou úlohou je udržať Európu zdravú, teraz aj v budúcnosti.

Zsuzsanna Jakab
riaditeľka ECDC

Akú hrozbu predstavujú pre ľudí v Európe infekčné choroby?

Infekčné choroby spôsobujú mikroorganizmy – baktérie, vírusy, parazity alebo huby – ktoré vniknú do ľudského tela a množia sa v ňom. Môžu infikovať ľudí niekoľkými cestami. Vzduchom, ktorý dýchame, vodou, ktorú pijeme, alebo potravinami, ktoré jeme. Mikroorganizmy môžeme získať kontaktom s inými ľuďmi, zvieratami, rastlinami alebo aj z neviditeľného znečistenia na predmetoch, ktorých sa dotýkame.

Krajiny EÚ sú vo všeobecnosti veľmi úspešné v boji s infekčnými chorobami. Hygienické normy sú v porovnaní s inými časťami sveta v krajinách EÚ vysoké a členské štáty majú dobre organizované verejné zdravotníctvo. Národné očkovacie kampane potlačili a v niektorých prípadoch dokonca odstránili rôzne choroby.

V prípade väčšiny z približne 50 chorôb, o ktorých ECDC zhromažďuje údaje, výskyt infekcií v posledných 10 rokoch buď poklesol, alebo zostal nezmenený. Väčšina úmrtí

v krajinách EÚ je spôsobená neinfekčnými chorobami, ako sú napr. rakovina a srdcovo-cievne ochorenia.

Potrebné je však uvedomiť si, že súčasná situácia je výsledkom veľkého a trvalého úsilia zdravotníckych predstaviteľov, zdravotníckych pracovníkov, výskumníkov a mnohých iných. Pred menej ako 100 rokmi boli ešte infekcie hlavnou príčinou úmrtí – najmä detí a mladých ľudí. Ak by sa dosiahnutá ochrana sústavne neudržiavala a nerozvíjala, tieto infekcie by sa vrátili v strašnej podobe. Ani dnes by sa záťaž, ktorú predstavujú infekčné choroby, nemala podceňovať. V krajinách EÚ každoročne spôsobia smrť desiatok tisícov ľudí, milióny stratených pracovných dní a nevypovedanú bolesť a utrpenie.

Infekčné choroby – hlavné hrozby

- Najzávažnejšiu hrozbu chorôb v Európe predstavujú mikroorganizmy, ktoré sa stali rezistentné voči antibiotikám. Infekcie vyvolané takýmito baktériami sú veľkým a rýchlo rastúcim problémom v našich nemocniciach, aj v rámci širšej verejnosti. Každoročne približne 4,5 milióna ľudí v EÚ získa nemocničné nákazy, pričom sa odhaduje, že až 40 000 pacientov zomrie v priamom dôsledku týchto infekcií.
- V roku 2006 bolo v krajinách EÚ nahlásených vyše 25 000 nových prípadov ochorenia HIV/AIDS. Odhaduje sa, že v EÚ celkovo žije približne 700 000 ľudí s vírusom HIV. Z nich približne 30 % – zhruba 200 000 – nevie, že má vírus HIV.
- V roku 2006 bolo v EÚ nahlásených takmer 90 000 prípadov tuberkulózy (TBC). Prípady TBC sú na vzostupe v zraniteľných skupinách, ako sú napr. utečenci a HIV-pozitívni ľudia. Prípady rezistentnej TBC, ktoré sa veľmi ťažko liečia alebo sa nedajú vyliečiť vôbec, sa zaznamenali v celej EÚ.
- Každú zimu státisíce ľudí v EÚ vážne ochorejú na sezónnu chrípku. Z nich niekoľko tisíc ľudí počas priemerného chrípkového obdobia zomrie, často zbytočne, pretože pre rizikové skupiny sú k dispozícii účinné vakcíny.
- Úplne nové mikroorganizmy sa prispôsobujú a menia, v dôsledku čoho sa môžu objavovať a aj sa objavujú nové choroby. Videli sme to v 80-tych rokoch minulého storočia na prípade ochorenia HIV/AIDS, v 90-tych rokoch na variante Creutzfeldt-Jakobovej choroby a v roku 2003 na prípade choroby SARS.
- K novej skladbe chorôb v Európe môže prispievať aj zmena klímy. V posledných rokoch sme zaznamenali rozšírenie kliešťovej encefalitídy do rôznych častí Európy a dokonca aj hromadný výskyt nových tropických chorôb.

ECDC – odborníci pri práci v teréne

ECDC Emergency Operations Centre

Činnosť ECDC

Odpovedať na zdravotné hrozby

Od 90-tych rokov minulého storočia si krajiny EÚ bežne vymieňajú informácie o výskyte ochorení, ktoré majú potenciál rozšíriť sa cez hranice. Systém bezpečných správ s názvom Systém včasného varovania a reakcie na ohrozenia verejného zdravia v EÚ (EWRS) spája zdravotnícke orgány v členských štátoch, ECDC a Európsku komisiu. Pracovníci epidemiologického spravodajstva ECDC, ktorí sídlia v našom Centre pre mimoriadne udalosti, monitorujú tento systém 7 dní v týždni, 365 dní v roku. Taktiež monitorujú informácie z WHO, od medzinárodných partnerov a z médií.

V prípade zistenia ohrozenia pracovníci ECDC rýchlo posúdia jeho závažnosť a oznámia svoje zistenia Európskej komisii a členským štátom. V prípade potreby môže ECDC vyslať odborníkov do terénu na preskúmanie stavu na mieste.

Zhromažďovať údaje o infekčných chorobách na úrovni EÚ

ECDC zhromažďuje údaje z členských štátov o približne 50 kľúčových infekčných chorobách (ich zoznam sa nachádza na strane 16). To umožňuje zostaviť celoeurópsky obraz o tom, čo sa na našom kontinente deje v oblasti infekčných ochorení, a analyzovať trendy v počte hlásených prípadov. Spolupráca s členskými štátmi a Európskou komisiou na zlepšovaní spoľahlivosti a porovnateľnosti údajov v rámci Európy je kľúčovým cieľom ECDC. V súčasnosti rozdiely

medzi krajinami v miere hlásených prípadov pre rôzne choroby často odrážajú skôr rozdiely v spôsobe zhromažďovania údajov než rozdiely v reálnej situácii.

ECDC zostavuje výročnú epidemiologickú správu, ktorá obsahuje súhrn a analýzu údajov o všetkých sledovaných chorobách, ako aj správy o stave špecifických chorôb, ako sú HIV/AIDS a tuberkulóza.

Poskytovať dôkazy pre činnosť verejného zdravotníctva

Okrem kvalitných údajov poskytujú ECDC radiacím pracovníkom a politickým činiteľom aj nezávislé odborné stanoviská. Čerpá pritom z odborných poznatkov vlastných pracovníkov, odborníkov z národných verejnozdravotníckych a akademických inštitúcií. Postup tvorby stanoviska zvyčajne spočíva v ad hoc vytvorení vedeckej skupiny, ktorá spracuje prvotné stanovisko, ktoré sa následne prediskutuje v poradnom zbore ECDC.

Európa má dlhú tradíciu kvality v oblasti infekčnej biológie a klinického infekčného lekárstva. Spolupráca a vytváranie sietí s poprednými výskumnými pracovníkmi v Európe umožňuje ECDC zhromažďovať poznatky o verejnozdravotníckych otázkach, ktoré prekračujú geografické hranice. Súčasná činnosť ECDC sa zameriava na vytvorenie užšieho prepojenia medzi vedou a tvorbou koncepcií a na urýchlenie uplatňovania laboratórnych objavov v praxi verejného zdravotníctva.

Eurosurveillance – vedecký časopis ECDC

Eurosurveillance, popredný európsky vedecký časopis venovaný epidemiológii, prevencii a boju proti infekčným chorobám, bol založený v roku 1995 a od marca 2007 ho vydáva ECDC. Nové vydanie je k dispozícii online na adrese www.eurosurveillance.org každý štvrtok, pričom obsahuje rýchle hlásenia a novinky, ako aj dlhšie hĺbkové výskumné články a správy o surveillance a výskyte chorôb. Väčšina článkov sa publikuje aj vo štvrtročnom tlačennom zborníku. Okrem toho sa občas

vydávajú elektronické upozornenia na udalosti, o ktorých je potrebné rýchlo informovať čitateľov s cieľom rýchlej akcie v oblasti verejného zdravia.

Eurosurveillance je časopis pre všetkých, pričom je bezplatný pre čitateľov aj pre autorov. Časopis má v súčasnosti vyše 13 000 elektronických odberateľov a papierové vydanie má náklad 6 000 kusov.

Vzdelávanie a budovanie kapacít

ECDC koordinuje Európsky program prípravy v intervenčnej epidemiológii (EPIET), ktorý poskytuje vzdelávanie a praktické skúsenosti v národných centrách pre surveillance a boj proti ochoreniam v EÚ. Tento program, financovaný ECDC a členskými štátmi EÚ, je určený lekárom, verejným zdravotníkom, mikrobiológom, zverolekárom a ďalším zdravotníckym pracovníkom v oblasti epidemiológie aplikovanej na problematiku verejného zdravotníctva. Cieľom je vytvoriť európsku sieť intervenčných epidemiológov, a tým posilniť kapacity v oblasti surveillance a boja proti infekčným chorobám v rámci Európskej únie aj mimo nej.

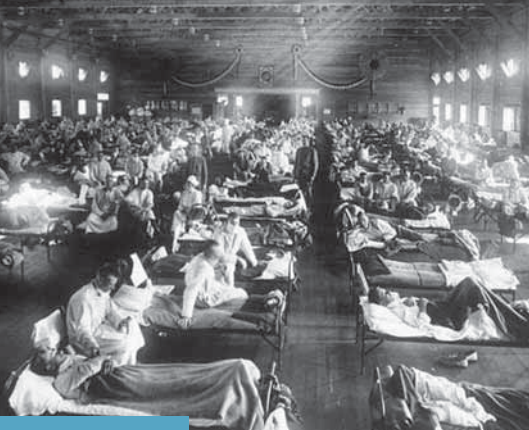
ECDC organizuje pravidelné konzultácie s delegátmi členských štátov a organizuje pre nich krátke vzdelávacie moduly. To umožňuje ECDC posudzovať kapacitu členských štátov v oblasti verejného zdravotníctva a sústrediť sa na kľúčové oblasti, v ktorých sa vyžaduje budovanie kapacít.

Komunikácia v oblasti zdravia: praktické informácie

Cieľom ECDC je poskytovať informácie a analýzy, na základe ktorých je možné konať. Politickí činitelia v oblasti verejného zdravia v EÚ aj v členských štátoch však môžu konať na základe nových údajov alebo nových odporúčaní len v prípade, že vedia o ich existencii. Rozširovanie našich odborných informácií má preto pre ECDC prvoradý význam.

Hoci hlavnou cieľovou oblasťou ECDC sú odborníci a politickí činitelia v oblasti verejného zdravia, infekčné choroby majú dosah na každého. Občania EÚ a médiá majú preto legitímny záujem o činnosti ECDC. ECDC komunikuje s médiami z vlastnej iniciatívy a taktiež niektoré jeho publikácie sú určené priamo občanom.

Okrem informovania o výsledkoch svojej činnosti funguje ECDC aj ako zdroj odborných poznatkov pre členské štáty o najlepších postupoch v komunikácii v oblasti zdravia a napomáha informačným kampaniam v rámci viacerých krajín. Pri vypuknutí choroby majú ECDC a Európska komisia dôležitú úlohu pri zaistení súdržnosti v informovaní o rizikách mimoriadnych situácií v rámci EÚ.

Nemocnica v čase chrípkovej epidémie
v Španielsku v roku 1918

Čo ak zajtra vypukne pandémia?

Čo ak by vo svete vznikla a rozšírila sa nová, prudko nákazlivá forma chrípky? Akú úlohu by zohrávalo ECDC pri ochrane ľudí v Európe pred touto chorobou?

Je pravdepodobné, že pandémia vypukne mimo Európy. Taktiež je možné, že prvé prepuknutie novej choroby by sa nemuselo okamžite rozpoznať ako pandemická chrípka. Prvotný signál o tom, že by mohla vypuknúť pandémia, by zaznamenali pracovníci epidemiologického spravodajstva ECDC, a to buď prostredníctvom správ v médiách z postihnutej krajiny, alebo z oficiálnych informácií. Tieto oficiálne informácie by mohli prísť buď priamo, ako stručné hlásenie od zodpovedných zdravotníckych predstaviteľov v postihnutej krajine, alebo prostredníctvom Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Úlohou ECDC by následne bolo posúdiť závažnosť, ktorú hrozba predstavuje pre zdravie v Európe. S ohľadom na medzinárodný záujem o pandemickú chrípku by sa toto posúdenie muselo vykonať v úzkej spolupráci s WHO a ďalšími medzinárodnými partnermi.

V raných štádiách prepuknutia by bolo veľmi málo poznatkov o novom víruse. Zdravotnícke orgány by chceli vedieť, ako veľmi je vírus nákazlivý (t. j. aká časť populácie

pravdepodobne ochorie) a aký je nebezpečný (t. j. aká je pravdepodobnosť, že nakazení ľudia zomrú). Taktiež by chceli vedieť, či vírus zasahuje konkrétne skupiny populácie, napríklad deti alebo starších občanov, viac ako ostatné skupiny. Je pravdepodobné, že WHO by ponúkla vyslanie medzinárodného **pomocného tímu** do postihnutej krajiny. ECDC by do tohto tímu prispelo odborníkmi a prostredníctvom nich by zdravotnícke orgány v rámci Európy mali rýchly prístup k zisteniam pomocného tímu.

ECDC úzko spolupracuje s členskými štátmi na rozvoji ich **pripravenosti** na pandémiu chrípky. V prípade výskytu pandémie by členské štáty spustili plány pripravenosti.

Úlohou ECDC počas pandémie by bolo zhromažďovať údaje o **surveillance** na európskej úrovni týkajúce sa šírenia choroby na našom kontinente. Systémy na poskytovanie takéhoto dohľadu boli vyvinuté vopred a stavajú na existujúcich systémoch surveillance sezónnej chrípky v Európe.

Reakcia na vznikajúcu hrozbu: horúčka Chikungunya v Európe

Chikungunya je vírus prenášaný komármi, ktorý spôsobuje vysoké horúčky a bolesti kĺbov. Hoci je zriedka život ohrozujúca, je to nepríjemné ochorenie, ktoré sa dokáže rýchlo šíriť, keď sa usadí v miestnej populácii komárov. V zime 2005 – 2006 došlo k rozsiahlemu vypuknutiu horúčky Chikungunya na ostrove Réunion v Indickom oceáne. ECDC dalo dohromady popredných odborníkov s cieľom posúdiť, či existuje riziko rozšírenia horúčky Chikungunya do Európy. Odborníci identifikovali niekoľko oblastí v Európe, kde žili komáre, ktoré by mohli

prenášať vírus. S ohľadom na značné cestovanie medzi Európou a regiónom Indického oceánu dospeli k záveru, že existuje reálne riziko prepuknutia v Európe.

Po tomto posudku pomáhali ECDC a Európska komisia členským štátom pri zdieľaní poznatkov a posilnení pripravenosti na horúčku Chikungunya.

V lete 2007 došlo v oblasti Ravenny v severovýchodnom Taliansku k prvému výskytu vírusu Chikungunya v Európe. Z dôvodu úsilia týkajúceho sa pripravenosti vedeli miestni predstavitelia v oblasti verejného zdravia o hrozbe horúčky Chikungunya a mali prostriedky potrebné na testovanie vírusu. Výskyt bol spozorovaný včas a úspešne potlačený. Napriek tomu táto udalosť potvrdila, že vírus Chikungunya je hrozba, ktorú Európa musí brať vážne. Keď vírus prepukol, spoločný tím ECDC a WHO navštívil región Ravenny a vypracoval spoločné hodnotenie dopadu na Európske krajiny.

ECDC by poskytlo **včasné informácie** o vývoji situácie na svojich webových stránkach a prostredníctvom svojich odborných publikácií. ECDC by spolupracovalo s Európskou komisiou, členskými štátmi a ďalšími kľúčovými partnermi na zaistení **súdržnosti v informovaní o rizikách** pandémie.

Počas pandémie by ECDC spolupracovalo s členskými štátmi a Európskou komisiou na **vyhodnocovaní účinnosti** prijatých opatrení. ECDC by pracovalo s cieľom uľahčiť zhromažďovanie vedeckých poznatkov a zdieľanie skúseností o tom, čo zaberá v boji s pandemiou.

Konferencia ESCAIDE 2007, Štokholm

Zsuzsanna Jakab v Európskom parlamente

Strategické priority ECDC na roky 2007 – 2013

Strategický viacročný program ECDC na roky 2007 – 2013 analyzuje výzvy, ktoré budú infekčné choroby predstavovať pre Európu v nadchádzajúcich rokoch a definuje úlohu ECDC v pomoci členským štátom pri ich riešení.

Kľúčové výzvy, ktorým EÚ čelí pri posilňovaní svojich systémov verejného zdravia, zahŕňajú:

- Zvyšovanie kvality a porovnateľnosti údajov o surveillance na úrovni EÚ. Súčasný rozdiel vo výskyte chorôb sú rovnako často spôsobené rozdielmi vo vykazovaní ako rozdielmi v reálnych situáciách.
- Extrahovanie zhromaždených vedeckých poznatkov v EÚ do poradenstva v oblasti verejného zdravia založených na dôkazoch, na základe ktorých môžu členské štáty a ich občania konať.
- Mať správny systém na zisťovanie a reagovanie na vznik nových chorôb.
- Riešenie týchto systematických výziev je hlavnou úlohou ECDC. Náš strategický viacročný program poskytuje rámec pre tieto činnosti.

ECDC – správna rada

Ciele na rok 2013

Do roku 2013:

Cieľ 1: ECDC bude podstatnou mierou prispievať k odbornej vedomostnej základni o infekčných chorobách a ich dopade na jednotlivcov aj na spoločnosť.

Cieľ 2: ECDC bude ústredným kontaktným miestom pre surveillance infekčných chorôb v EÚ a záväzným referenčným miestom na posilnenie systémov surveillance v členských štátoch.

Cieľ 3: Reputácia ECDC z hľadiska vedeckých znalostí a vedúceho postavenia bude pevne ustanovená medzi partnermi a ECDC bude hlavným zdrojom informácií a poradenstva o infekčných chorobách.

Cieľ 4: ECDC bude referenčným miestom podpory v EÚ z hľadiska zisťovania, posudzovania, skúmania a koordinovanej reakcie na vznikajúce hrozby zo strany infekčných chorôb.

Cieľ 5: ECDC bude kľúčovým referenčným strediskom podpory v EÚ z hľadiska posilňovania a budovania kapacít prostredníctvom vzdelávania v oblasti prevencie a boja proti infekčným chorobám.

Cieľ 6: Informácie ECDC budú hlavným európskym zdrojom záväzných a nezávislých odborných a technických informácií vo svojej oblasti a ECDC bude referenčným miestom podpory v EÚ z hľadiska informovania o rizikách.

Cieľ 7: ECDC bude mať štruktúrovaný program spolupráce v oblasti infekčných chorôb so všetkými kľúčovými partnermi.

Poradné fórum ECDC poskytuje poradenstvo

Spôsob organizácie ECDC

Štruktúra centra je založená na kľúčových funkciách. V súčasnosti pozostáva zo štyroch technických útvarov (odborné poradenstvo, surveillance, pripravenosť a reakcia a komunikácia v oblasti zdravia) a pomáha im útvar pre administratívne služby. Celkové vedenie, riadenie a koordináciu, ako aj vonkajšie vzťahy centra, má na starosti kancelária riaditeľa. Činnosti súvisiace s chorobami zahŕňajú všetky štyri technické útvary. ECDC doteraz ustanovilo šesť takýchto programov: Infekcie dýchacích ciest; Sexuálne prenášané infekcie vrátane HIV a vírusov prenášaných krvou; Choroby prevenčabilné očkovaním; Rezistencia voči antibiotikám a infekcie spojené so zdravotnou starostlivosťou; Choroby a zoonózy prenášané potravou a vodou; a Nové a vektorom prenášané ochorenia.

Riadiace orgány centra

Centrum sa ako nezávislá agentúra EÚ zodpovedá **správnej rade**, ktorej členov menujú členské štáty, Európsky parlament a Európska komisia. Správna rada menuje riaditeľa ECDC a ten sa jej zodpovedá za vedenie a riadenie centra. Musí taktiež zaručovať, že centrum plní svoje poslanie a úlohy v súlade so zakladajúcim nariadením. Správna rada schvaľuje a sleduje realizáciu pracovného programu a rozpočtu centra, schvaľuje výročnú správu a účtovnú uzávierku – celkovo funguje ako riadiaci orgán centra. Zasadá aspoň dvakrát ročne.

Poradné fórum poskytuje poradenstvo riaditeľovi centra v oblasti kvality odbornej práce, ktorú ECDC vykonáva. Skladá sa zo služobne vyšších zástupcov národných zdravotníckych inštitúcií a agentúr, ktorých menujú členské štáty na základe ich odbornosti a z úradníkov Európskej komisie pre oblasť verejného zdravia. Európske odborné združenia a občianske skupiny tiež môžu vyslať do poradného fóra pozorovateľov. Riaditeľ centra pozýva na zasadnutia Svetovú zdravotnícku organizáciu (WHO) s cieľom zabezpečiť účinné spolupôsobenie medzi vedeckou prácou WHO a ECDC. Okrem poradnej funkcie funguje poradné fórum aj ako mechanizmus na výmenu

Zamestnanci ECDC

informácií a zhromažďovanie zdravotníckych poznatkov medzi členskými štátmi. Poradné fórum sa stretáva aspoň štyrikrát ročne.

Výkonný riadiaci výbor je poradný výbor riaditeľa a zasadá každý týždeň. Skladá sa z vyšších manažérov ECDC a je hlavným priestorom pre politiku, strategické plánovanie a programový rozvoj, ale slúži aj ako fórum na konzultácie a koordináciu každodenných činností centra vrátane sledovania rozpočtu a pracovných plánov.

Kvalifikované orgány ECDC sú vedecké a iné inštitúcie poskytujúce odborné a technické poradenstvo alebo kapacity na opatrenia v oblasti prevencie a boja proti chorobám ľudí. Tieto inštitúcie boli určené vládami členských štátov.

Poskytujú podporu ECDC a podobne ECDC s nimi spolupracuje na všetkých svojich úlohách, najmä na právnych prácach k odborným stanoviskám, vedeckej a technickej pomoci, zhromažďovaní údajov, identifikácií vznikajúcich hrozieb pre zdravie a na informačných kampaniach pre verejnosť.

Hlavné fakty o ECDC

- V prevádzke od: **mája 2005**
- Sídlo agentúry: **Štokholm, Švédsko**
- Riaditeľka: **Zsuzsanna Jakab**
- Členské štáty: **EÚ 27 a krajiny EHP/EZVO (pozri zoznam nižšie)**
- Zakladajúce nariadenie: **nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ES/851/2004**
- Rozpočet: **41,1 mil. EUR v roku 2008.**
- Ďalšie kroky: **Rozpočet ECDC sa do roku 2010 zvýši na vyše 56 mil. EUR a počet pracovníkov sa zvýši na približne 350 v rámci súčasného mandátu (t. j. len infekčné choroby).**

Poslanie ECDC

Zakladajúce nariadenie ECDC definuje poslanie, úlohy a prevádzkové režimy centra. Možno ich zhrnúť takto:

- ECDC sa má zameriavať na infekčné choroby a výskyt ochorení neznámeho pôvodu.
- ECDC má byť proaktívne centrum výnimčnosti z hľadiska informácií a vedeckých poznatkov o všetkých aspektoch infekčných chorôb.
- ECDC má byť hybnou silou zmeny, a to aktívnou podporou celého systému EÚ a členských štátov v ich úsilí o zlepšenie prevencie a boja proti infekčným chorobám.

Ďalšie informácie o ECDC

Webová stránka

Ďalšie informácie o ECDC a jeho činnostiach nájdete na našej webovej stránke. Nachádzajú sa tu napríklad podrobné informácie o kľúčových infekčných chorobách, ktoré ECDC monitoruje, prepojenia na príslušné organizácie (napr. orgány pre surveillance na úrovni členských štátov a EÚ), archív správ a informácie o blížiacich sa udalostiach. www.ecdc.europa.eu

Eurosurveillance

ECDC vydáva online vedecký týždenník s názvom *Eurosurveillance*. Tento časopis, založený v roku 1995, sa stal popredným časopisom venovaným infekčným chorobám v Európe. Tento časopis je prístupný každému a obsahuje voliteľné elektronické upozornenia a kanál RSS. www.eurosurveillance.org

Členské štáty

Sieť ECDC zahŕňa nasledujúce členské štáty:

27 členských štátov EÚ:

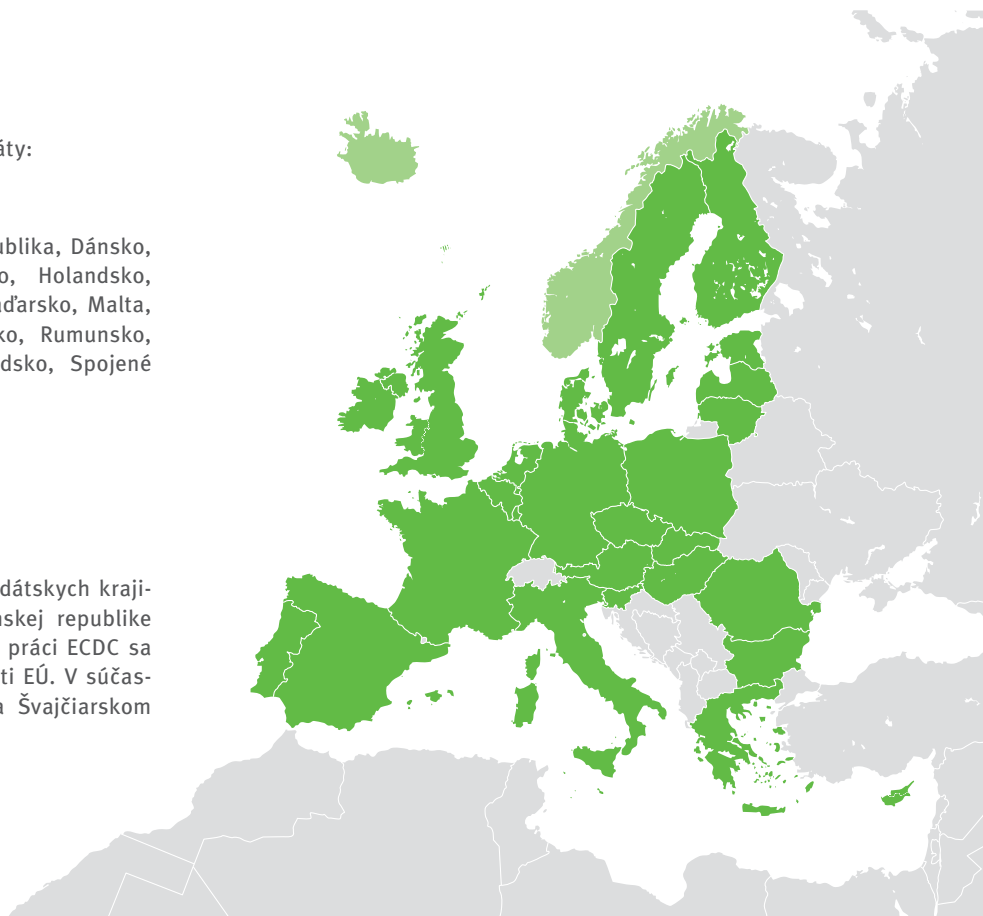
Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko, Spojené kráľovstvo, Taliansko.

Krajiny EHP/EZVO:

Island, Lichtenštajnsko, Nórsko

Iné krajiny v blízkosti EÚ:

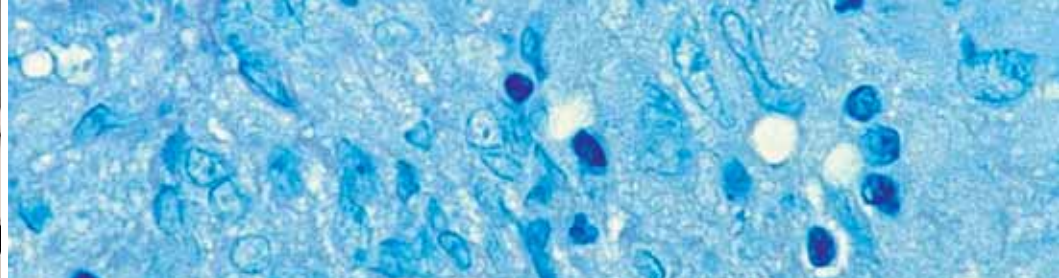
ECDC sa začalo angažovať v troch kandidátskych krajinách – Chorvátsku, Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsku a Turecku. Je možné, že na práci ECDC sa budú podieľať aj ďalšie krajiny v blízkosti EÚ. V súčasnosti prebiehajú rokovania medzi EÚ a Švajčiarskom o jeho účasti v ECDC.

Publikácie ECDC

ECDC vydáva celú škálu publikácií zameraných na odborníkov aj na verejnosť. Odborné publikácie sa vydávajú len v angličtine, zatiaľ čo publikácie pre širokú verejnosť sa vydávajú v 23 úradných jazykoch EÚ, v islandčine a nórčine.

ECDC vydáva štvrťročný bulletin o svojich činnostiach s názvom *ECDC Insight*, ako aj krátke štvrťročné prehľady pre politických činiteľov o konkrétnych odborných témach (*ECDC Executive Science Update*).

Histopatológia tuberkulózy, endometrium

Zoznam povinne hlásených infekčných chorôb na úrovni EÚ

Infekcie dýchacích ciest

Chrípka, tuberkulóza, legionelóza.

Sexuálne prenášané infekcie a vírusy prenášané krvou

Choroby vyvolané chlamýdiami, gonokokové infekcie, vírusová hepatitída typu B, vírusová hepatitída typu C, HIV a syfilis.

Choroby prenášané potravou a vodou a zoonózy

Kampylobakteriáza, kryptosporidióza, nákaza vyvolaná enterohemoragickou E.coli (EHEC), nákaza vyvolaná norovírusom, salmonelóza, vírusová hepatitída typu A a E, listerióza, botulizmus, brucelóza, Creutzfeldtova-Jakobova choroba a iné prenosné spongiformné encefalopatie (TSE), šigelóza, toxoplazmóza, trichinelóza a yersinióza, antrax, cholera, tularémia, echinokokóza, giardiáza, leptospiróza.

Nové a vektorom prenášané ochorenia

Malária, Q horúčka, chikungunya, hanta, dengue a žltá zimnica, západonílska horúčka, borelióza, kliešťová encefalitída (TBE), mor, ťažký akútny respiračný syndróm (SARS), pravé kiahne, vírusové hemoragické horúčky, nové/iné choroby neznámeho pôvodu.

Choroby preventabilné očkovaním

Haemophilus influenzae typu B, osýpky, meningokokové infekcie, mumps, čierny kašeľ, ružienka, pneumokokové infekcie (invázne), záškrt, tetanus, poliomyelitída, besnota, rotavírusové infekcie, ovčie kiahne, HPV.

Infekcie spojené so zdravotnou starostlivosťou a rezistencia voči antibiotikám

Nozokomiálne nákazy, patogény rezistentné voči antibiotikám.

Ako je možné získať publikácie EÚ?

Publikácie na predaj:

- prostredníctvom EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- u vášho kníhkupca s uvedením názvu, vydavateľstva a/alebo čísla ISBN;
- priamo prostredníctvom jedného z našich obchodných zástupcov. Kontaktné údaje na týchto obchodných zástupcov je možné získať na webovej stránke <http://bookshop.europa.eu> alebo zaslaním faxu na +352 2929-42758.

Bezplatné publikácie:

- prostredníctvom EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- na zastúpeniach alebo delegáciách Európskej komisie. Kontaktné údaje na tieto zastúpenia alebo delegácie EK je možné získať na webovej stránke <http://ec.europa.eu/> alebo zaslaním faxu na +352 2929-42758.

Kontakt na ECDC

Adresa centra: Tomtebodavägen 11 A
17183 Štokholm, Švédsko
Telefón: +46 8 5860 1000
Fax: +46 8 5860 1001
Webová stránka: <http://www.ecdc.europa.eu>
E-mail: info@ecdc.europa.eu

Poštová adresa:

ECDC – European Centre for
Disease Prevention and Control
171 83 Štokholm, Švédsko

TQ-30-08-669-SK-C

Táto publikácia je dostupná v nasledovných jazykoch:

angličtina, čeština, dánčina, estónčina, fínčina,
francúzština, gréčtina, holandčina, írčina, islandčina,
litovčina, lotyština, maďarčina, maltčina, nemčina,
nórčina, poľština, portugalčina, slovenčina, slovinčina,
španielčina, švédčina, taliančina